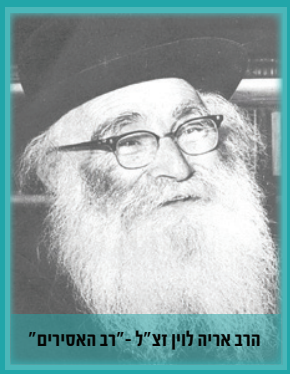
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

פרשת קרח

כ"ח סיוון תש"פ

גליון מספר 175

דרך חיים

"ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי" (במדבר טז א). כותב רש"י: "ויקח קרח - לקח את עצמו לצד אחד להיות נחלק מתוך העדה לעורר על הכהונה... ומה ראה קרח לחלוק עם משה, נתקנא על נשיאותו של אליצפן בן עוזיאל שמינהו משה נשיא על בני קהת על פי הדבור. אמר קרח, אחי אבא ארבעה היו, שנאמר (שמות ו, יח) ובני קהת וגו'. עמרם הבכור נטלו שני בניו גדולה, אחד מלך ואחד כהן גדול, מי ראוי ליטול את השניה, לא אני שאני בן יצהר שהוא שני לעמרם, והוא מנה נשיא את בן אחיו הקטן מכולם, הריני חולק עליו ומבטל את דבריו. מה עשה, עמד וכנס מאתים חמישים ראשי סנהדראות, רובן משבט ראובן שכיניו, והם אליצור בן שדיאור וחביריו וכיוצא בו, שנאמר נשיאי עדה קריאי מועד, ולהלן הוא אומר (במדבר א, טז) אלה קרואי העדה, והלבישן טליתות שכולן תכלת. באו ועמדו לפני משה. אמרו לו טלית שכולה של תכלת חייבת בציצית או פטורה. אמר להם חייבת. התחילו לשחק עליו, אפשר טלית של מין אחר חוט אחד של תכלת פוטרה, זו שכולה תכלת לא תפטור את עצמה".

המדרש (במדבר רבה פרשה יח אות א) אומר: "הדא הוא דכתיב "אח נפשע מקרית עז" (משלי יח)- זה קרח, שחלק כנגד משה ומרד וירד מן כבוד שהיה בידו. ואין נפשע אלא מרידה כמד"א "מלך מואב פשע בי" (מלכים ב' ג'), "ומדינים כבריח ארמון" שהעלית הארץ בריחיה בעדו ארמון, שחלק על משה ועל המקום". כלומר המחלוקת אינה על משה בלבד אלא אף על הקב"ה. מצד שני מצינו בדברי חז"ל (מדרש תנחומא קרח יב): "וקרח שפיקח היה מה ראה לעשות שטות זו? אלא עינו הטעתו, ראה שלשלת גדולה עומדת ממנו, שמואל ששקול כמשה ואהרן, ועשרים וארבע משמרות עומדות מבניו, שכולן מתנבאין ברוח הקודש, שנאמר "כל אלה בנים להימן חוזה המלך בדברי האלהים להרים קרן" (דברי הימים א כה ה). אמר אפשר הגדולה הזאת עתידה לעמוד ממני ואני אובד? ולא ראה יפה, לפי שבניו עומדין בתשובה ויוצאין מהן, כך היה רואה, לכך נשתטה לבוא לאותה חוקה ששמע מפי משה שכולם אבודין ואחד פלט, והיה האיש אשר יבחר ה' הוא הקדוש". כלומר לקרח הייתה רוח הקודש, ולכאורה יש בזה סתירה, כיצד אדם כזה הכופר במקום ובתורת משה יכול להיות אדם כה גדול ובעל רוח הקודש? עוד קשה שכן במדרש משמע שהאמין קרח לדברי משה שאמר שאחד ניצל, וכל טעותו הייתה רק במה שתלה זאת בעצמו.

המשך בעמוד הבא

הגליון מוקדש לעילוי נשמת
שרה אסתר בת יחזקאל

טלפון: 1700-700-999 | דוא"ל: ish.tsadik@gmail.com | אתר: www.ish-tsadik.org.il

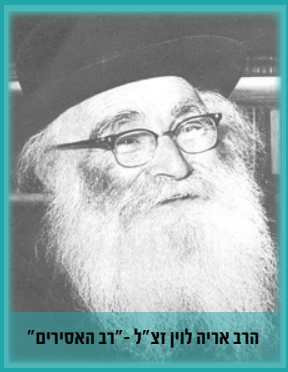
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

דרך חיים

צריך לומר שקרח אכן היה אדם גדול בתחילת דרכו, היה בעל רוח הקודש, ואחד מטועני הארון, וידוע שהארון היה מכלה את נושאיו - כלומר זו הייתה ממש עבודת קודש מתוך סכנה ומסירות נפש, ובכל זאת קרח לא נמנע בכדי לכבד את התורה ואת הקב"ה. אף זכה קרח לברכת ה', שכן הקב"ה היה מברך את נושאי הארון "נגד זקניו כבוד".

יש להבין מהו אותו הכבוד שהיה למשה ושממנו ירד. השם משמואל (שם משמואל פרשת קרח שנת תרע"ד) בשם אביו האבני נזר אומר "שענין כבוד באשר הוא מעולם העליון הוא שמירה לאדם שלא יתדבקו בו החיצונים". כלומר לקרח הייתה מדרגה גדולה מאד ושמירה מיוחדת שלא יתדבקו בו החיצונים, וכפי שמדייק האור החיים הקדוש (במדבר טז א) משמו: "בתחלה היה נקרא קרח טהור, בן יצהר שהיה מאיר לעולם כצהרים, בן קהת שהיה מקהה שיני כל רואה גדולתו ומעלתו, בן לוי שנתלוה מיום לידתו להקב"ה בכמה מעלות". אלא יש לומר שדווקא מעלתו וגדולתו של קרח הביאה אותו לשאוף לזכות לקרבה יתירה אל הקב"ה על ידי קבלת הכהונה. בעצם השאיפה אין פגם, אדרבה ודאי הוא שבח במה שאדם רוצה להתקרב יותר אל הקב"ה. אומר השם משמואל: "ומעין זה היה חטא קרח שהוא לא רצה בגשמיות ובכבוד המדומה כי הי' איש גדול וקדוש ובעל רוה"ק, אלא הי' רוצה באמת בכל לבבו ובכל נפשו ובכל מאודו לשרת לפני אל עליון... וברצון הזה אין רע ח"ו, אדרבא שבחא הוא ליה כמו שכתוב בזוה"ק (ח"א ס"ט א)". הוא באמת חפץ בכל לבבו, נפשו ומאודו לשבת בצל אל עליון, וברצון זה אין רע. אבל ממשיך השם משמואל: "אך הי' צריך לשום רסן ומעצור לרצונו ולקבל דברי משה".

כל זה היה בתחילה אך המבט הפנימי, אותה רוח הקודש, היא שהטעתה אותו. אם לא שהייתה לו רוח הקודש לא היה קרח טועה עד כדי כך, אלא היה חוזר בו מיד אחרי התוכחה והאזהרה הראשונה של משה. ברוח קודשו ראה את שמואל עתיד לצאת ממנו וטעה וסבר שהכח הזה גנוז כבר בתוכו כפי שהוא, ולכן הוא יינצל. הוא סבר שכפי ששמואל שיבוא מזרעו שקול כמשה ואהרון כך היא גם מדרגתו שלו, ולכן הוא יכול לדרוש את מדרגת הכהונה. זה הוא דגשו "אפשר הגדולה הזאת עתידה לעמוד **ממני** ואני אובד?", אם כל זה עתיד להגיע ממני איני יכול לידום, אלא עליי לקחת אחריות ולמלא את תפקידי. אך משום שבעניין זה הייתה נגיעה של כבוד אישי, שהוא נתקנא על נשיאותו של אליצפן בן עוזיאל, מיד הוא איבד את כבודו האישי ואיבד את השמירה מהכוחות החיצונים. זהו "תועבת ה' כל גבה לב", ומי שהוא תועבה אין לו סיעתא דשמיא כפי שמוסבר בספר שערי תשובה לרבינו יונה (שער א): "ובעל הגאוה נמסר ביד יצרו, כי אין עזר השם עמו אחרי אשר הוא תועבת ה'". בתחילה הייתה לקרח שמירה מיוחדת משום שהיה מנושאי הארון, אך כעת "אח נפשע מקרית עז"- ירד מהכבוד שהיה לו. וזהו מה שכתב רבנו בחיי בספר חובות הלבבות (שער ג - שער

המשך בעמוד הבא

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

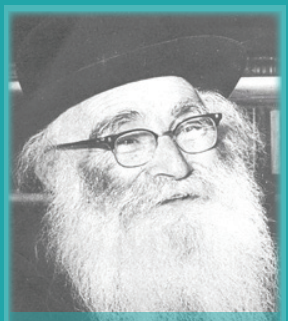

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

דרך חיים

עבודת האלוקים פרק ו) על הכהנים והלוים שזכו למעלות מיוחדות: "ומי שהמרה האלהים מהם, נפל מכל המעלות בעוה"ז, ויגיע לו צער גדול בעוה"ב, כמו שידעת מדבר קרח ועדתו". מתבאר שחטאו של קרח הוא במה שהוא נטל את המתנות הגדולות שנתן לו הקב"ה, גשמיות בעושר מופלג ורוחניות במעלה גדולה, ובהן עצמן חטא לקב"ה.

הזהר הקדוש מסביר שחטאו של קרח במה שהיה לוי ורצה לזכות לכהונה, שהיא מדרגה אחרת שלא שייכת יחד עם הלויה. כותב בעל הטורים (שמות יט ו): "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים. אילו זכו ישראל היו כולם כהנים גדולים. ולעתיד לבא תחזור להם שנאמר (ישעיה סא ו) ואתם כהני ה' תקראו". קרח במדרגתו הגבוהה מאד סבר שאף שכלל ישראל עוד לא הגיע למדרגה הזו, סוף סוף הוא עצמו ראוי לכהונה כבר עתה. וכן הסביר ר' צדוק הכהן מלובלין (צדקת הצדיק אות סה) את מחשבת קרח ועדתו: "שידעו כי לעתיד לא ילמדו איש את רעהו ויהיה מדריגה זו שכל העדה כולם קדושים וחשבו שכבר הגיעו לכך [כי באמת לולי שגרם החטא היו על מדריגת לעתיד כמו שאמרו ז"ל] ומרוב השתוקקותם לזה עד שנתרצו באמת שאם באמת אינם במדריגה זו אז טוב מותם מחיים ומוסכמים למות באמת... ולכך אף על פי שנקראו חוטאים בשביל זה בנפשותם מכל מקום מעלה גדולה הוא ולכך זכו שהמחתות שלהם נעשו ציפוי למזבח".

שבת שלום!

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

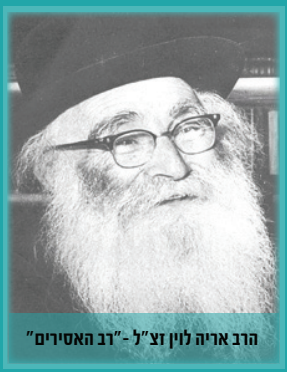

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

בדרכו של ר' אריה

רבי שמואל ברוך ורנר, אב"ד תל אביב, כתב מאמר לזכרו של ר' אריה, בו תימצת פרק שלום תחת הכותרת 'בדרך', בן תיאר את חייו של ר' ארה מלאי הריצות ועמוסי המצוות וההטבה לזולת:

"את הרב לוין אי אפשר לפגוש אלא בדרך. אם 'מען' הוא מקום שאדם חי בו, הרב אריה לוין לא גר בשכונת משכנות שבירושלים, בחדר עוני צר ונמוך, הוא גר תמיד בדרך. בדֶרך העולה אל הכואבים. אם תלך בדרך זו ותראה נעות לעברך מרחוק ובמורד ירושלים שתי רגליים קטנות הנושאות עליהן גוף אחד מכונס, צפוף, בקפוטה שחורה וזקן אפור, והוא דומה עליך במדיו השחורים בצעדיו המדודים ועיניו הצופיות קדימה כמו שהולך לעשות איזו שליחות, כמי שהוא חייל בשירות חובה בצבאו ושליחותו של הקב"ה - אתה יודע שפגשת את הרב אריה לוין.

כשהוא יוצא בדלת בית הסוהר הוא לא חוזר לדלת חדרו. בין הכנסת חתן וכלה להכנסת נער יהודי למצוות הוא רץ על דלתות הורי האסירים למסור שלום וליטול שלום, למסור פתק ולקחת פתק. ועוד לא לביתו; בין ביקור חולה שאין לו גואל לבית הלווית יהודי שאין לו סופר הוא רץ להתדפק על דלתות רבנים ראשי העדה להניע את לבם להרעיש עולמות לפני מלכות הרשעה ולבקש על גורלו של נידון למוות. ועוד לא לביתו, רק לבית הכנסת לקרוע שערי מרום בתפילתו".

(דרך אבות עמוד רצ)

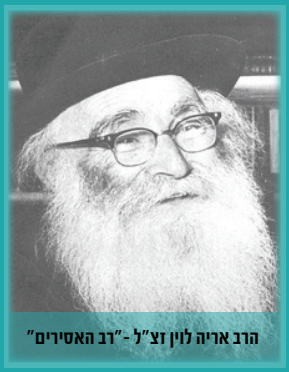
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

אחר תפילת מנחה אומרים תחנון. לדעת מרן המשנה ברורה אין אומרים וידוי וי"ג מידות רחמים, אלא נפילת אפיים ו"אנחנו לא נדע", וכן נהגו רוב המתפללים בנוסח אשכנז. למנהג האר"י אומרים תחנון כבשחרית, וכן נהגו בני עדות המזרח והמתפללים בנוסח ספרד. ויש שלא נהגו לומר תחנון כלל במנחה, וכל אחד ינהג כמנהג אבותיו.

מלבד הימים שאין אומרים בהם תחנון בשחרית, אין אומרים במנחה תחנון כבר ביום קודם לכן. לכן אין אומרים תחנון בערבי ימים טובים, ביום שישי ובערב ראש חודש. אמנם אם באותו בית הכנסת הייתה ברית מילה באותו היום יאמרו תחנון, אלא אם הברית הייתה קודם התפילה ועוד לא קיימו את סעודת המצוה, ואחר הסעודה יאמרו תחנון מלבד בעלי הברית- הסנדק, האב והמוהל.

אין אומרים תחנון בלילה, אך נפילת אפיים ניתן להגיד, אך בשעת בין השמשות ניתן להגיד תחנון. לכן אף שהציבור סיימו את חזרת הש"ץ אחרי השקיעה יאמרו תחנון. ובימים בהם מוסיפים אמירת "אבינו מלכנו" קודם תחנון (כנוסח אשכנז) ויש חשש שלא יספיקו לומר תחנון קודם השקיעה- יקדימו לומר תחנון ואחר כך ישלימו את אמירת "אבינו מלכנו"

אחר אמירת תחנון אומרים קדיש שלם, בני עדות המזרח אומרים "למנצח" ואחריו קדיש יתום ו"עלינו", ובני אשכנז אומרים מיד "עלינו" ואחריו אומרים קדיש יתום.

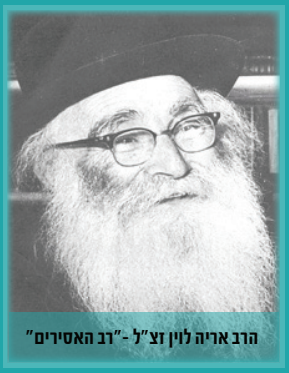

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

שו"ת

עם הרב חיים אידלס

שאלה | האם כלי דורלקס חייב בטבילה?

תשובה | מבואר בגמרא (ע"ז עה.) שרב אשי אומר שכיוון שיש לכלים אלה תקנה בשבירתם הם נחשבים ככלי מתכות ומחויבים בטבילה. אלא שמרנן הפר"ח, הפרי תואר מבעל האור החיים הקדוש, הכנה"ג והר"מ רקנאטי כתבו שטבילה זו היא מדרבנן ובדרכי תשובה תמה מאוד על דבריהם שמנין להם חילוק זה, ובוודאי שטבילתם מן התורה וכדברי רב אשי. אלא שיש מהראשונים שסוברים שלא כך פסקנו להלכה. ולכן הלכה למעשה יש לטובלם במקווה ללא ברכה, ולעניות דעתי הטובלם בברכה אינו אלא מן המתמיהין.

שאלה | האם צריך להטביל תבנית חד-פעמית?

תשובה | המנחת יעקב והמנחת יצחק פסקו שאין צריך. והוסיף האגרות משה שאף על פי שמשתמש בתבנית פעמים רבות אין צריך, משום שבטלה דעתו אצל כל אדם.